

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач
кафедри

_____ О.В.Мартиненко
“ ____ ” _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти

**ПРАКТИКУМ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ
(ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ, ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ
ІНСТРУМЕНТ, ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС)**

Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта
(музичне мистецтво та англійська мова)»

Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Бердянськ, 2021

Робоча програма з дисципліни «Практикум інструментально-виконавської підготовки (основний музичний інструмент, додатковий музичний інструмент, оркестровий клас)» для здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Освітньо-професійної програми «Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)»

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент П.Б.Косенко
кандидатка педагогічних наук, доцента С.М.Сергієнко
кандидат педагогічних наук, доцент Ю.В.Смаковський

Робочу програму погоджено проектною групою освітньої програми «Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)» та схвалено на засіданні кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

від “___” _____ 2021 року (протокол №___)

Завідувач кафедри теорії та методики навчання
мистецьких дисциплін

_____ (підпис)

(Мартиненко О.В.)
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

_____ (підпис)

(Бурназова В.В.)
(прізвище та ініціали)

© БДПУ, 2021 рік
© Косенко П.Б., 2021 рік
© Сергієнко С.М., 2021 рік
© Смаковський Ю.В., 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність <u>014 Середня освіта (Музичне мистецтво)</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: <u>Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 14			3-й
Загальна кількість годин – 210		Семестр	
Мова навчання: українська			5–6-й
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 27	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Практичні	
			12
		Індивідуальні	
			8
		Самостійна робота	
			190
Вид контролю:		екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для заочної форми навчання – ауд. 10% : сам. 90%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – підготувати студентів, майбутніх учителів музичного мистецтва, до володіння музичним інструментом на рівні, необхідному для реалізації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти, сформувати уміння та навички сольного та колективного виконавства на музичному інструменті; сприяти всебічному розвитку музичних здібностей, образного творчого мислення, артистизму; виховувати естетичний смак та любов до музичного мистецтва, моральні та професійні якості особистості музиканта-педагога, підвищувати його професійну ерудицію.

Основні завдання дисципліни:

- опанування основ інструментально-виконавської техніки;
- практичне вивчення інструментальних творів, різноманітних за ідейно-художнім змістом та музично-стилістичними особливостями;
- формування музичного кругозору майбутніх учителів музичного мистецтва засобами різноманітного репертуару;
- оволодіння виконавсько-технічними навичками, необхідними для професійної роботи з викладання музичного мистецтва;
- засвоєння основних методів і прийомів роботи з навчання гри на музичному інструменті;
- озброєння методикою самостійної роботи над інструментальними творами і технічними вправами;
- вироблення у студентів умінь і навичок сольного та колективного музикування;
- формування готовності до роботи з дитячими музичними колективами;
- оптимізація професійної підготовки вчителя музичного мистецтва в інтегрованій єдності музично-виконавського та педагогічного компонентів.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до усного та письмового спілкування українською та іноземною мовами в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.
	ЗК 2. Здатність використовувати набуті знання, вміння та навички для вирішення професійних завдань, виходячи з конкретних практичних ситуацій. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК 3. Здатність до відбору й доцільного використання педагогічного інструментарію, методів, форм, засобів навчання й виховання, планування освітнього процесу та

	прогнозування його наслідків і результатів.
	ЗК 4. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу для вирішення проблемних професійних завдань у галузі середньої освіти (музичне мистецтво, англійська мова).
	ЗК 5. Здатність самостійно приймати рішення та нести відповідальність за їх реалізацію. Здатність впроваджувати нові ідеї.
	ЗК 6. Здатність до аналізу та синтезу з використанням логічних аргументів та перевірених фактів.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Здатність застосовувати сучасні методи й навчальні технології в закладах освіти.
	ФК 4. Здатність формувати в учнів / вихованців предметні компетентності.
	ФК 5. Здатність орієнтуватися у психолого-педагогічних засадах художньо-естетичного розвитку дітей та молоді засобами музичного мистецтва та англійської мови.
	ФК 11. Здатність здійснювати різні види виконавської діяльності; акомпанувати та імпровізувати, читати ноти з аркуша, транспонувати музичні твори.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 5. Інтегрує і розрізняє знання про зміст методичного інструментарію музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, мистецтва та англійської мови, пояснює суть засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів, виховання художньо обдарованої особистості	
ПРН 6. Здатний реалізувати державний стандарт і навчальні програми з навчальних предметів закладів загальної середньої освіти	
ПРН 11. Володіє музичним інструментарієм (основний та додатковий музичні інструменти), основними виконавськими навичками, техніками читання з нотного аркуша, транспозиції, акомпанементу	
ПРН 13. Уміє відтворювати художню концепцію музичного твору, його форму і стиль, реалізовувати його педагогічний потенціал	
ПРН 15. Уміє здійснювати культурну та музичну діяльність та пропагувати кращі зразки національного та світового мистецтва	
ПРН 16. Уміє формувати та розвивати у школярів естетичні уявлення, ціннісні орієнтації і художній смак	
ПРН 17. Здатний створювати рівноправне освітнє середовище. Уміє працювати в колективі	

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль «Основний музичний інструмент»

Змістовий модуль 1. Художньо-інтегративна підготовка студентів.

Тема 1. Гама дієзні до 3-х знаків

Тема 2. Розвиток технічних навичок у роботі над етюдом.

Тема 3. Читання з листа пісень шкільного репертуару.

Змістовий модуль 2. Художньо-виконавська підготовка студентів.

Тема 4. Робота над п'єсою шкільного репертуару за 4 клас.

Тема 5. Робота над твором великої форми.

Тема 6. Реалізація художньо-виконавського задуму при виконанні п'єси.

Змістовий модуль 3. Художньо-інтегративна підготовка студентів.

Тема 7. Гама бемольні до 3 знаків.

Тема 8. Створення художнього образу концертного етюд та відтворення його емоційного змісту.

Тема 9. Транспонування легких пісень шкільного репертуару на велику секунду.

Змістовий модуль 4. Художньо-виконавська підготовка студентів.

Тема 10. Опанування п'єси шкільного репертуару за 5-6 клас.

Тема 11. Розвиток виконавських навичок у роботі над поліфонічним твором.

Модуль «Оркестровий клас»

Змістовий модуль 1. Звуковий діапазон різних оркестрових інструментів.

Тема 1. Робочий діапазон різних оркестрових інструментів.

Тема 2. Використання регістрових і тембрових властивостей оркестрових інструментів у залежності від драматургії, динаміки і функції, зумовленої певним прийомом оркестрування.

Змістовий модуль 2. Звуковий об'єм, позиції, аплікатура.

Тема 3. Уміння знаходити природну і раціональну аплікатуру.

Тема 4. Аплікатура як засіб виразності виконання, подолання технічних труднощів, розвитку свободи орієнтування на грифі, клавіатурі, клапанах, покращення чистоти інтонації (у виконавців на струнних інструментах).

Змістовий модуль 3. Оркестрові технічні можливості.

Тема 5. Домровий секстет. Шість різновидів чотириструнної домри (кобзи): перші та другі домри, альти, тенори, басы, контрабасы. Група балалайок: прими, секунди, альта, баса, контрабаса – застосовується епізодично, головним чином у функції акомпанементу.

Тема 6. Група баянів: *piccolo*, перший, другий баян, баритон, бас, контрабас. Група ударних інструментів.

Змістовий модуль 4. Робота над окремими деталями твору.

Тема 7. Відпрацювання твору в повільному темпі, вислуховування артикуляції кожного звука, фразування, відтворення динаміки та штрихів.

Тема 8. Робота над якістю виконання оркестрових партій індивідуально та у колективі.

Змістовий модуль 5. Прийоми перекладу окремих фактурних складових – мелодія.

Тема 9. Специфіка перекладу мелодії, виокремлення та додавання мелодичних підголосків у музичних творах гомофонної фактури.

Тема 10. Специфіка перекладу мелодії, виокремлення та додавання мелодичних підголосків у музичних творах поліфонічної фактури.

Змістовий модуль 6. Прийоми перекладу окремих фактурних складових: гармонія, збагачення гармонічних підголосків, логіка голосоведіння, мелодичні та гармонічні фігурації.

Тема 11. Гармонічний аналіз та логіка голосоведіння – основа оркестровки музичного твору.

Тема 12. Потреба у збагаченні гармонічними підголосками при інструментовці. Особливості оркестрування музичного твору з мелодичними та гармонічними фігураціями

Змістовий модуль 7. Прийоми перекладу окремих фактурних складових: спрощення технічно важких місць, фразування, транспозиція.

Тема 13. Техніка спрощення технічно важких місць. Сутність поняття «фразування».

Тема 14. Закономірності фразування. Специфіка транспонування.

Змістовий модуль 8. Віртуозні та складні місця в оркестрових партіях.

Тема 15. Різноманітні технічні прийоми гри для досягнення та подолання в технічно-віртуозних місцях твору.

Тема 16 . Послідовність роботи над віртуозними місцями музичного твору.

Зістовий модуль 9. Кантилена в оркестрових музичних творах.

Тема 17. Різноманітні способи досягнення виразного мелодичного звучання, зважаючи на технічні можливості різних груп оркестрових інструментів.

Тема 18. Послідовність роботи над музичними творами, або їх уривками кантиленного характеру.

Змістовий модуль 10. Поступове ускладнення виконавських завдань.

Тема 19. Послідовність завдань з ускладненням музичного матеріалу; етапи розучування окремих (технічно-складних) творів.

Тема 20. Позаоркестрова гра вправ, що допомагають подолати складні місця в оркестрових партіях.

4. Структура навчальної дисципліни

Модуль «Основний музичний інструмент»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	ла б	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Художньо-інтегративна підготовка студентів.												
Тема 1. Гами дієзні до 3 знаків							5				1	4
Тема 2. Розвиток технічних навичок у роботі над етюдом							7				1	6
Тема 3. Читання з листа пісень шкільного репертуару.							3					3
Разом за змістовим модулем 1.							15				2	13
Модуль 2. «Художньо-виконавська підготовка студентів»												
Тема 4. Робота над п'єсою шкільного репертуару за 4 клас							4					4
Тема 5. Робота над твором великої форми							6				1	5
Тема 6. Реалізація художньовиконавського задуму при виконанні п'єси							5				1	4
Разом за змістовим модулем 2.							15				2	13
3 курс 2 семестр Модуль 3. Художньо-інтегративна підготовка студентів.												
Тема 7. Гами бемольні до 3 знаків							4				1	3
Тема 8. Створення художнього образу концертного етюду та відтворення його емоційного змісту							9				1	8

Тема 9. Транспонування легких пісень шкільного репертуару на велику секунду.							2					2	
Разом за змістовим модулем 3.							15					2	13
Модуль 4. Художньо-виконавська підготовка студентів													
Тема 10. Опанування п'єси шкільного репертуару за 5-6 клас							5					1	4
Тема 11. Розвиток виконавських навичок у роботі над поліфонічним твором							10					1	9
Разом за змістовим модулем 4.							15					2	13
Усього годин							60					8	52

Модуль «Оркестровий клас»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма			заочна форма		
	усього	у тому числі		усього	у тому числі	
		п	с.р.		п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Звуковий діапазон різних оркестрових інструментів						
Тема 1. Робочий діапазон різних оркестрових інструментів.				7		7
Тема 2. Використання регістрових і тембрових властивостей оркестрових інструментів у залежності від драматургії, динаміки і функції, зумовленої певним прийомом оркестрування.				8	2	6
Разом за змістовим модулем 1				15	2	13
Змістовий модуль 2. Звуковий об'єм, позиції, аплікатура.						
Тема 3. Уміння знаходити природну і раціональну аплікатуру.				7		7
Тема 4. Аплікатура як засіб				8		8

виразності виконання, подолання технічних труднощів, розвитку свободи орієнтування на грифі, клавіатурі, клапанах, покращення чистоти інтонації (у виконавців на струнних інструментах).						
Разом за змістовим модулем 2				15		15
Змістовий модуль 3. Оркестрові технічні можливості						
Тема 5. Домровий секстет. Шість різновидів чотириструнної домри (кобзи): перші та другі домри, альти, тенори, басы, контрабаси. Група балалайок: прими, секунди, альта, баса, контрабаса – застосовується епізодично, головним чином у функції акомпанементу.				8		8
Тема 6. Група баянів: <i>piccolo</i> , перший, другий баян, баритон, бас, контрабас. Група ударних інструментів.				7	2	5
Разом за змістовим модулем 3				15	2	13
Змістовий модуль 4. Робота над окремими деталями твору						
Тема 7. Відпрацювання твору в повільному темпі, вислуховування артикуляції кожного звука, фразування, відтворення динаміки та штрихів.				8	2	6
Тема 8. Робота над якістю виконання оркестрових партій індивідуально та у колективі.				7		7
Разом за змістовим модулем 4				15	2	13
Змістовий модуль 5. Прийоми перекладу окремих фактурних складових – мелодія						
Тема 9. Специфіка перекладу мелодії, виокремлення та додавання мелодичних підголосків у музичних творах гомофонної фактури.				7		7
Тема 10. Специфіка перекладу мелодії, виокремлення та додавання мелодичних підголосків у музичних творах поліфонічної фактури.				8		8

Разом за змістовим модулем 5				15		15
Змістовий модуль 6. Прийоми перекладу окремих фактурних складових: гармонія, збагачення гармонічних підголосків, логіка голосоведіння, мелодичні та гармонічні фігурації						
Тема 11. Гармонічний аналіз та логіка голосоведіння – основа оркестровки музичного твору.				8		8
Тема 12. Потреба у збагаченні гармонічними підголосками при інструментовці. Особливості оркестрування музичного твору з - мелодичними та гармонічними фігураціями				7		7
Разом за змістовим модулем 6				15		15
Змістовий модуль 7. Прийоми перекладу окремих фактурних складових: спрощення технічно важких місць, фразування, транспозиція						
Тема 13. Техніка спрощення технічно важких місць. Сутність поняття «фразування».				7		7
Тема 14. Закономірності фразування. Специфіка транспонування.				8	2	6
Разом за змістовим модулем 7				15	2	13
Змістовий модуль 8. Віртуозні та складні місця в оркестрових партіях						
Тема 15. Різноманітні технічні прийоми гри для досягнення та подолання в технічно-віртуозних місцях твору.					2	6
Тема 16 . Послідовність роботи над віртуозними місцями музичного твору.						7
Разом за змістовим модулем 8				15	2	13
Змістовий модуль 9. Кантилена в оркестрових музичних творах						
Тема 17. Різноманітні способи досягнення виразного мелодичного звучання, зважаючи на технічні можливості різних груп оркестрових інструментів.				7		7
Тема 18. Послідовність роботи над музичними творами, або їх уривками кантиленного характеру.				8	2	6
Разом за змістовим модулем 9				15	2	13
Змістовий модуль 10. Поступове ускладнення виконавських завдань						

Тема 19. Послідовність завдань з ускладненням музичного матеріалу; етапи розучування окремих (технічно-складних) творів.				7		7
Тема 20. Позаоркестрова гра вправ, що допомагають подолати складні місця в оркестрових партіях.				8		8
Разом за змістовим модулем 10				15		15
Усього годин				150	12	138

5. Теми індивідуальних занять

Модуль «Основний музичний інструмент»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (заочна форма)
1	Гами дієзні до 3 знаків. Арпеджіо. Акорди.	1
2	Розвиток технічних навичок у роботі над етюдом.	1
3	Робота над твором великої форми.	1
4	Реалізація художньо-виконавського задуму при виконанні п'єси рухливого характеру.	1
5	Гами бемольні до 3 знаків. Арпеджіо. Акорди.	1
6	Створення художнього образу концертного етюд та відтворення його емоційного змісту.	1
7	Опанування п'єси шкільного репертуару за 6 клас.	1
8	Розвиток виконавських навичок у роботі над поліфонічним твором	1
	Разом	8

6. Теми практичних (семінарських) занять

Модуль «Оркестровий клас»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (заочна форма)
1	Робочий діапазон різних оркестрових інструментів.	-
2	Використання регістрових і тембрових властивостей оркестрових інструментів у залежності від драматургії, динаміки і функції, зумовленої певним прийомом оркестрування.	2

3	Уміння знаходити природну і раціональну аплікатуру.	-
4	Аплікатура як засіб виразності виконання, подолання технічних труднощів, розвитку свободи орієнтування на грифі, клавіатурі, клапанах, покращення чистоти інтонації (у виконавців на струнних інструментах).	-
5	Домровий секстет. Шість різновидів чотириструнної домри (кобзи): перші та другі домри, альти, тенори, басы, контрабасы. Група балалайок: прими, секунди, альта, баса, контрабаса – застосовується епізодично, головним чином у функції акомпанементу.	-
6	Група баянів: <i>piccolo</i> , перший, другий баян, баритон, бас, контрабас. Група ударних інструментів.	2
7	Відпрацювання твору в повільному темпі, вислуховування артикуляції кожного звука, фразування, відтворення динаміки та штрихів.	2
8	Робота над якістю виконання оркестрових партій індивідуально та у колективі.	-
9	Специфіка перекладу мелодії, виокремлення та додавання мелодичних підголосків у музичних творах гомофонної фактури.	-
10	Специфіка перекладу мелодії, виокремлення та додавання мелодичних підголосків у музичних творах поліфонічної фактури.	-
11	Гармонічний аналіз та логіка голосоведіння – основа оркестровки музичного твору.	-
12	Потреба у збагаченні гармонічними підголосками при інструментовці. Особливості оркестрування музичного твору з мелодичними та гармонічними фігураціями .	-
13	Техніка спрощення технічно важких місць. Сутність поняття «фразування».	-
14	Закономірності фразування. Специфіка транспонування.	2
15	Різноманітні технічні прийоми гри для досягнення та подолання в технічно-віртуозних місцях твору.	2
16	Послідовність роботи над віртуозними місцями музичного твору.	
17	Різноманітні способи досягнення виразного мелодичного звучання, зважаючи на технічні можливості різних груп оркестрових інструментів.	-
18	Послідовність роботи над музичними творами, або їх уривками кантиленного характеру.	2
19	Послідовність завдань з ускладненням музичного матеріалу; етапи розучування окремих (технічно-складних) творів.	
20	Позаоркестрова гра вправ, що допомагають подолати складні місця в оркестрових партіях.	
	Разом	12

7. Самостійна робота

Модуль «Основний музичний інструмент»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (заочна форма)
1	Гами дієзні до 3-х знаків. Арпеджіо. Акорди. Музична термінологія.	4
2	Розвиток технічних навичок у роботі над етюдом. Ескізне вивчення етюду. Знаходження зручної аплікатури. Робота над артикуляцією, фразуванням, динамічними відтінками.	6
3	Читання з листа 10 пісень шкільного репертуару	3
4	Робота над п'єсою шкільного репертуару за 4 клас. Робота над художнім виконанням твору: динаміка, темпи, характер виконання.	4
5	Робота над твором великої форми: інтерпретація, художній образ, цілісність твору. Ескізне вивчення всього твору. Його прослуховування у виконанні видатних музикантів.	5
6	Складання художньо-виконавського аналізу п'єси наспівового характеру. Оволодіння вмінням якісного звуковидобування, фразування, виразності виконання.	4
7	Гами бемольні до 3 знаків. Арпеджіо. Акорди.	3
8	Робота над фразами, інтонацією, гармонією, акордами. Створення художнього образу концертного етюду та відтворення його емоційного змісту.	8
9	Транспонування п'яти легких пісень шкільного репертуару на велику секунду	2
10	Опанування п'єси шкільного репертуару за 5 клас. Характеристика засобів виразності. Створення власної концепції виконання.	4
11	Розвиток виконавських навичок у роботі над поліфонічним твором. Подолання технічних труднощів у поліфонічному творі. Ознайомлення з різними редакціями твору та уртекстом. Створення власної концепції виконання.	9
	Всього:	52

Модуль «Оркестровий клас»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Робочий діапазон різних оркестрових інструментів.	7
2	Використання регістрових і тембрових властивостей оркестрових інструментів у залежності від драматургії, динаміки і функції, зумовленої певним прийомом оркестрування.	6
3	Уміння знаходити природну і раціональну аплікатуру.	7
4	Аплікатура як засіб виразності виконання, подолання технічних труднощів, розвитку свободи орієнтування на грифі, клавіатурі, клапанах, покращення чистоти інтонації (у виконавців на струнних інструментах).	8

5	Домровий секстет. Шість різновидів чотириструнної домри (кобзи): перші та другі домри, альти, тенори, басы, контрабаси. Група балалайок: прими, секунди, альта, баса, контрабаса – застосовується епізодично, головним чином у функції акомпанементу.	8
6	Група баянів: <i>piccolo</i> , перший, другий баян, баритон, бас, контрабас. Група ударних інструментів.	5
7	Відпрацювання твору в повільному темпі, вислуховування артикуляції кожного звуку, фразування, відтворення динаміки та штрихів.	6
8	Робота над якістю виконання оркестрових партій індивідуально та у колективі.	7
9	Специфіка перекладу мелодії, виокремлення та додавання мелодичних підголосків у музичних творах гомофонної фактури.	7
10	Специфіка перекладу мелодії, виокремлення та додавання мелодичних підголосків у музичних творах поліфонічної фактури.	8
11	Гармонічний аналіз та логіка голосоведіння – основа оркестровки музичного твору.	8
12	Потреба у збагаченні гармонічними підголосками при інструментовці. Особливості оркестрування музичного твору з мелодичними та гармонічними фігураціями .	7
13	Техніка спрощення технічно важких місць. Сутність поняття «фразування».	7
14	Закономірності фразування. Специфіка транспонування.	6
15	Різноманітні технічні прийоми гри для досягнення та подолання в технічно-віртуозних місцях твору.	6
16	Послідовність роботи над віртуозними місцями музичного твору.	7
17	Різноманітні способи досягнення виразного мелодичного звучання, зважаючи на технічні можливості різних груп оркестрових інструментів.	7
18	Послідовність роботи над музичними творами, або їх уривками кантиленного характеру.	6
19	Послідовність завдань з ускладненням музичного матеріалу; етапи розучування окремих (технічно-складних) творів.	7
20	Позаоркестрова гра вправ, що допомагають подолати складні місця в оркестрових партіях.	8
	Разом	138

8. Методи навчання

- словесні (бесіди, дискусії, пояснення, проблемного пояснення);
- ілюстративні (показ, демонстрація, спостереження);
- пояснювально-ілюстративні (поєднання викладачем пояснень з ілюстрацією прийомів);

- репродуктивні (відтворення студентами виконавських дій викладача або іншого виконавця);
- використання технічних засобів (аудіо- та відео- запис, програмного комп'ютерного забезпечення тощо);
- репродуктивно-варіативні (видозмінене відтворення запозичених виконавських дій);
- креативні, творчі (створення студентами оригінальних варіантів інтерпретації музичних творів, опанування навичок імпровізації тощо);
- проблемно-пошукові (самостійний пошук студентами засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних завдань);
- проектування (створення власного проекту роботи над музичним твором);
- метод самоаналізу (формування у студентів навичок самоаналізу та самостійного коригування своїх навчальних дій);
- комплексні методи (на основі інтеграції знань з інших фахових дисциплін у процесі інструментальної підготовки).

9. Методи контролю

Аудиторне та аудіо-прослуховування, перегляд відеозаписів, академічний концерт, опитування (індивідуальне, фронтальне та комбіноване).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти впродовж семестру відбувається за накопичувальною системою на основі внутрішньої університетської 100-бальної шкали.

Кожний модуль навчального курсу оцінюється окремо, загальна оцінка вираховується як середнє арифметичне підсумкових балів, отриманих з «основного музичного інструмента» та «оркестрового класу». Якщо принаймні за один із цих модулів здобувач освіти отримує нижче 50-ти балів, результати вивчення усього курсу вважаються незадовільними, що зумовлює необхідність його повторного складання, або повторного проходження.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
78-89	B	добре	
65-77	C		
58-64	D	задовільно	
50-57	E		

35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Засоби оцінювання студентів

за модулем «Основний музичний інструмент»:

Поточне оцінювання результатів навчання в межах аудиторної та самостійної роботи, модульний контроль, залік.

Музичні твори, виконані під час сольних виступів у концертних програмах, музичних фестивалів та конкурсах можуть бути зараховані в межах оцінювання окремих тем.

Розподіл балів, які отримують студенти

V семестр

Поточне тестування та самостійна робота						Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
8*	8	8	9	8	9	50	100

*вказується максимальна кількість балів

На екзамені студенти виконують:

1. П'єсу наспівного характеру
2. П'єсу рухливого характеру
3. П'єсу шкільного репертуару за 4 клас.

VI семестр

Поточне тестування та самостійна робота					Екзамен	Сума
Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4			
T7	T8	T9	T10	T11		
10	10	10	10	10	50	100

На екзамені студенти виконують:

1. Поліфонічний твір.
2. Твір великої форми
3. П'єсу шкільного репертуару за 5-6 клас.

Складові оцінки навчальних досягнень здобувачів освіти у відсотковому відношенні в межах максимальної кількості балів за проходження теми, або складання екзамену.

- знання напам'ять музичного тексту виконуваних творів – від 0 до 20%;
  - якість звуковидобування – від 0 до 20%;
  - технічна вправність – від 0 до 20%;
  - точна передача стилевих особливостей твору – від 0 до 10%;
  - переконливість виконавської інтерпретації – від 0 до 10%;
  - впевнене й емоційне виконання – від 0 до 10%;
  - артистизм – від 0 до 10%.
- Загалом – від 0 до 100%.**

Засоби оцінювання студентів за модулем «Оркестровий клас»:

Поточне оцінювання гри оркестрових партій на практичних заняттях, оцінка за самостійні домашні завдання, модульний контроль, залік. Музичні твори, виконані у складі оркестру під час виступів у концертних програмах, музичних фестивалях та конкурсах можуть бути зараховані в межах оцінювання окремих тем.

Розподіл балів, які отримують студенти

V семестр

Поточне тестування та самостійна робота												Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	50	100
4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	4		

На екзамені оцінюється індивідуальне та колективне виконання оркестрових партій всіх творів, передбачених тематичним змістом курсу.

VI семестр

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен	Сума
Змістовий модуль 7		Змістовий модуль 8		Змістовий модуль 9		Змістовий модуль 10			
T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	50	100
6	6	6	7	6	6	6	7		

На екзамені оцінюється індивідуальне та колективне виконання оркестрових партій всіх творів, передбачених тематичним змістом курсу.

Складові оцінки навчальних досягнень здобувачів освіти у відсотковому відношенні в межах максимальної кількості балів за проходження теми, або складання екзамену.

- впевнене читання музичного тексту оркестрових партій	– від 0 до 20%;
- якість звуковидобування	– від 0 до 10%;
- технічна вправність	– від 0 до 10%;
- точна передача стильових особливостей твору	– від 0 до 10%;
- переконливість виконавської інтерпретації	– від 0 до 10%;
- впевнене й емоційне виконання	– від 0 до 10%;
- артистизм	– від 0 до 10%;
- володіння навичками колективної гри (ритмічна синхронність, артикуляційна, динамічна і темброва узгодженість, слуховий контроль)	– від 0 до 10%;
- розуміння функції своєї партії у загальному звучанні твору	– від 0 до 10%.
Загалом	– від 0 до 100%.

11. Методичне і технічне забезпечення

Акустичні музичні інструменти, звукопідсилювальна апаратура, методична література, друковані та електронні нотні матеріали, аудіо- та відео-записи. Персональний комп'ютер з програмами для запису та редагування музичних творів.

12. Рекомендована література

Базова

1. Бродський Г.Л., Горбенко О.Б., Сметана С.О. Оркестровий клас : навчально-методичний посібник. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. 328 с.
2. Гаркуша Л.І., Економова О.С. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності. Навчально-методичний посібник. Київ: КУ.ім. Б.Грінченка, 2016. 161с.
3. Генкин А.А. Эстетические основы «чистого» пианизма в этюдах и упражнениях Карла Черни: монография. Харьков: Мачулин, 2019. 304 с.
4. Гризозлазова Т.І. Методика навчання гри на фортепіано: навчальний посібник. Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2018. 169 с.
5. Гринчук І.П. Методичні аспекти роботи над зразками жанру мініатюри у класі фортепіано: Методична розробка. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2018. 2018. 53 с.

6. Михалюк А. М. Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва : навчально-методичний посібник. Київ: Ліра-К, 2016. 220 с.
7. Новосядла І.С. Методологія викладання спеціального інструмента (фортепіано) у вищому навчальному закладі: методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів за напрямом підготовки 014.13 «Середня освіта (Музичне мистецтво)» Івано-Франківськ: Ярина, 2017. 28 с
8. Основи викладання гри на фортепіано : [навчальний посібник до курсів «Музично-інструментальне виконавство», «Основний музичний інструмент», «Виконавське мистецтво», «Історія і методика вищої мистецької освіти» / Укл. Стотика І. Г., Власенко Е. А. Мелітополь, 2020 р. 93 с.
9. Шукайло В. Ф. Шлях до майстерності піаніста: навчально-методичний посібник. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2017. – 206 с.
10. Ященко І.А. Методика викладання гри на спеціальному інструменті : метод. рек. для студ. спец. 6.020204 «Музичне мистецтво». Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2015. 103 с.

Допоміжна

1. Барсова І. Книга про оркестр. Київ: «Музична Україна», 1981. 206 с.
2. Богданов В. Історія духового музичного мистецтва України. Харків, 2000. 254 с.
3. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів. Київ : «Мистецтво», 1978. 134 с.
4. Косенко П.Б. Основи класичної техніки гітариста: метод. рек.. Київ : Муз. Україна, 2013. 44 с.
5. Михайлова Н. П. Особливості формування педагогічної майстерності студентів-піаністів у музичному вчз: Одеса: Астропринт, 2014. С.136
6. Пятигорский В.М. Система скрипичной техники: учебно-метод. Пособие. В 2-х ч. Часть I. Теория. Методические указания. Киев : Кафедра, 2011. 120 с.
7. Фоміна Т. М. Стильові принципи фортепіанного виконання і можливості індивідуальної виконавської інтерпретації: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2014. 136с.
8. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків : Держ. вид-во України, 1930. 287 с.
9. Classical & Fingerstyle Guitar Techniques by David Oakes. – Hal Leonard Corporation, 2000. – 59 p.
10. Gerard Charlie. Improvising Jazz Trumpet. New York: Amsco Publications, 2003. 80 p.

13. Інформаційні ресурси

1. <https://dspace.bdpu.org/>
2. <https://library.bdpu.org/>
3. <http://www.dls.kherson.ua/dls/Library/LibdocView.aspx?id=3f8c5870-0c75-49b5-90a3-6f95f71711b5>
4. <https://www.musicaneo.com/>
5. <http://www.musicfancy.net/uk/sheet-music-archive-ua>
6. <http://www.nbu.gov.ua>
7. <http://notes.tarakanov.net/>
8. <http://www.sheetmusicarchive.net/>